

KONTRADIKTORNOST PRAVILA PARNIČNOG POSTUPKA ZA DOSUĐIVANJE TROŠKOVA U SLUČAJU DJELOMIČNOG POVLAČENJA TUŽBE

Dr. sc. Adis Poljić*

UDK 347.922.6

<https://doi.org/10.30925/zpfsr.42.1.12>

Ur.: 28. rujna 2020.

Pr.: 12. veljače 2021.

Stručni rad

Sažetak

Predmet je rada kontradiktornost pravila parničnog postupka za dosuđivanje troškova u slučaju djelomičnoga povlačenja tužbe. Do utvrđivanja kontradiktornosti dolazi se analizom pravila za odlučivanje o troškovima parničnog postupka u slučaju djelomičnog povlačenja tužbe i pravila za dosuđivanje troškova u slučaju djelomičnog uspjeha u parnici. Na hipotetičko postavljenom primjeru ukazuje se na razlike do koji se dolazi primjenom tih pravila. Na temelju pravila za tumačenje prava lex specialis derogat legi generali i lex posterior derogat legi priori, dolazi se do zaključka da kod djelomičnog povlačenja tužbe treba primijeniti pravila za dosuđivanje troškova parničnog postupka u slučaju djelomičnog uspjeha.

Ključne riječi: *parnica; troškovi; tužba; djelomično povlačenje; uspjeh.*

1. UVOD

Pravila parničnog postupka Republike Hrvatske (dalje: RH) znatno su izmijenjena i dopunjena posljednjim novelama iz 2019. Velike su se promjene dogodile u vezi s troškovima parničnoga postupka. Člankom 28. *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku*¹ izmijenjen je članak 154. *Zakona o parničnom postupku*² koji se odnosi na dosuđivanje troškova parničnog postupka prema uspjehu u parnici.

Naime, normiran je novi način dosuđivanja troškova parničnog postupka prema kojem, ako su stranke djelomično uspjele u parnici, sud će najprije utvrditi postotak u kojem je svaka od njih uspjela. Od postotka one stranke koja je više uspjela oduzet će postotak one stranke koja je manje uspjela. A nakon toga će utvrditi iznos pojedinih i

* Dr. sc. Adis Poljić, sudac Osnovnog suda u Zvorniku, Bosna i Hercegovina; adispoljic@yahoo.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6882-7800>.

1 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, Narodne novine, br. 70/19

2 Zakon o parničnom postupku, Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14 – Odluka Ustavnog suda RH (dalje: ZPP).

iznos ukupnih troškova nužnih za svrhovito vođenje postupka stranke koja je u većoj mjeri uspjela u parnici. Njoj će odmjeriti naknadu dijela takvih ukupnih troškova koji odgovara postotku koji je preostao nakon navedenog obračuna postotaka u kojima su stranke uspjele u parnici. Omjer uspjeha u parnici ocjenjuje se prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu, pritom vodeći računa o uspjehu dokazivanja u pogledu osnove zahtjeva.

Može se reći da je cilj novoga pravila pojednostavniti odlučivanje o troškovima parničnog postupka, vodeći računa da su vrednovani uspjesi obje stranke. Međutim, izmjena ovog pravila nije uzela u obzir i druga pravila za naknadu troškova parničnog postupka. Predmet se rada odnosi na kontradiktornost navedenoga pravila s pravilom o naknadi troškova kada dolazi do djelomičnoga povlačenja tužbe.

2. OSNOVNE KARAKTERISTIKE TROŠKOVA PARNIČNOG POSTUPKA

Troškovi su postupka predmet svakoga parničnog postupka i moraju se temeljiti na pravilnoj primjeni pravila pozitivnog prava, što nije uvijek tome tako. Prema pravnoj teoriji, troškovima parničnog postupka pripadaju sudske takse, izdaci u vezi s izvođenjem dokaza, održavanjem ročišta izvan sudske zgrade, izdaci za oglase, osobni troškovi stranaka i njihovih zastupnika povezani s njihovim dolaskom na sud, troškovi za nagradu odvjetnika i drugih osoba koji na nju imaju pravo; troškovi obveznoga prethodnog postupka, izvanjudske opomene, izvanparnično osiguranje dokaza, izvanparnične nagodbe koja nije uspjela, poštarina i ostali izdaci povezani sa sudjelovanjem u parnici, troškovi incidentalnih postupaka za određivanje privremenih mjera i dr.³ Prema mišljenju Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, pravo na naknadu sudskih troškova može se smatrati imovinom u smislu članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: EKLJP), što je bitno kod podnošenja prijave protiv odluke o troškovima parničnog postupka.⁴ Odredbe parničnog postupka o troškovima su prisilne prirode i ništava je odredba ugovora ili općih uvjeta poslovanja ako je suprotna s ovim prisilnim propisima.⁵

3 Vidi: Vladimir Pezo, ur., *Pravni leksikon* (Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2007.), 1635-1636. Prema Stanković, troškove parničnog postupka čine: „sudske takse, lični troškovi stranke i njenog zastupnika radi dolaska pred sud, nagrada za rad zastupnika, izdaci radi pribavljanja isprava i drugih dokaznih sredstava (fotokopiranje, ovjera, oglasi, itd.), naknada putnih troškova, dnevnica, dangube svjedocima i vještacima, nagrada za rad vještaka, troškovi izvođenja uviđaja, izdaci za osiguranje dokaza, troškovi poštarine i ostali izdaci radi pripreme učešća u parnici, izdaci povodom privremenih mjera, troškovi obaveznog prethodnog postupka“. Gordana Stanković, *Građansko procesno pravo* (Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1989.), 244.

4 Odluka Ustavnog suda BiH, broj AP 2422/07 od 11. studenoga 2009.

5 Stranke su ove parnice stranke ugovora o osiguranju od posljedica nesretnog slučaja, kojim je, u točki 6. članka 11. Općih uvjeta, određeno da će osiguravatelj, bez obzira na ishod sudskog spora, snositi troškove sudskog postupka, ako osiguravatelj ne prijavi nesretni slučaj uz odgovarajuću dokumentaciju, već odmah pokrene sudski spor protiv osiguravatelja. U ovom instancijskom postupku u povodu zahtjeva za zaštitu zakonitosti, sporno je pravno pitanje, je li se o parničnim troškovima ima odlučiti primjenom citirane odredbe Općih uvjeta ili odredbe iz članka 154.

Zanimljivo je i da se parnični troškovi dosuđuje bez obzira na ograničenje osiguranja.⁶

Pravni sustavi u svijetu različito dosuđuju troškove postupka. Krajnja su suprotnost pravila da „svaka stranka snosi svoje troškove“ (*američko pravilo*) i pravila da „gubitnik snosi sve troškove“ (*englesko pravilo*).⁷ U pravu Bosne i Hercegovine prihvaćeno je *englesko pravilo*.

Vezano za parnične troškove nužno je riješiti dva pitanja:⁸

1. koja će od parničnih stranaka prethodno snositi troškove koji nastaju u povodu pokretanja parničnog postupka i tijekom parničnog postupka,
2. koja će od parničnih stranaka i u kojem omjeru konačno snositi troškove nastale u povodu i tijekom parničnog postupka.

Česte su situacije kada je teže odlučiti o naknadi parničnih troškova negoli donijeti odluku o glavnoj stvari. Razlog tomu je veliki broj ročišta, zbog različitih mišljenja o troškovima, a ponajprije o uspjehu u parnici. Iako su predmet većine parnica, osim ako nije postavljen zahtjev za naknadu troškova, česta su različita mišljenja o naknadi troškova što dovodi do različitih odluka sudova, ali i sudaca u istom sudu.

3. DJELOMIČNO POVLAČENJE TUŽBE

Povlačenje je tužbe završetak parnice na temelju suglasne volje parničnih stranaka. Parnični postupak može završiti i na temelju volje tužitelja prije nego se tuženik upustio u raspravu o glavnoj stvari. Povlačenje tužbe može biti povezano i s voljom tužitelja s kojom je suglasan tuženik, ili zbog propuštanja tužitelja da obavi određenu procesnu radnju. Kada tužitelj propusti provesti određenu radnju, pristanak tuženika nije uvijek potreban, npr. ako tužitelj ne uredi tužbu u ostavljenom roku.

---

stavak 1. ZPP-a. Za odluku o parničnom trošku bitno je ovo činjenično stanje: da tužitelj tuženiku nije prijavio nesretni slučaj prema odredbama Općih uvjeta, već je odmah pokrenuo sudski spor i uz tužbu priložio isprave kojima dokazuje utemeljenost tužbenog zahtjeva (policu osiguranja i medicinsku dokumentaciju); da je tuženik osporio tužbeni zahtjev i da je, nakon provedene glavne rasprave, donesena presuda kojom je glavni tužbeni zahtjev u cijelosti prihvaćen.

Kraj takvoga činjeničnog stanja, o parničnom trošku ima se odlučiti primjenom odredbe članka 154. stavak 1. ZPP-a, prema kojoj je stranka koja u cijelosti izgubi parnicu obvezna protivnoj stranci naknaditi troškove. Kako je tuženik u cijelosti izgubio parnicu, dužan je tužitelju naknaditi parnične troškove.

Odredba citirane točke 6. članka 11. Općih uvjeta ugovora o osiguranju od posljedica nesretnog slučaja, na kojoj su sudovi utemeljili odluku o parničnom trošku, suprotna je prisilnom propisu iz članka 154. stavak 1. ZPP-a i kao takva je ništava (članak 103. Zakona o obveznim odnosima), pa se nije mogla primijeniti. Odluka Vrhovnog suda RH, broj Gzz-37/02-2 od 12. ožujka 2002.

6 Načelno stajalište 34. zajedničke sjednice Saveznog suda, republičkih i pokrajinskih vrhovnih sudova i Vrhovnog vojnog suda, održane 26. i 27. listopada 1988. u Beogradu, u: Bilten sudske prakse Vrhovnog suda BiH, br. 4/1988., str. 88.

7 Robert Cooter i Thomas Ulen, *Law and Economics*, 6th ed. (California: Berkeley Law Books, 2016.), 384.

8 Vidi: Samuel Kamhi, *Građanski sudski postupak, Knjiga I: Uvod, ustrojstvo sudova, građanski parnični postupak* (Sarajevo: Univerzitetsko izdavačko preduzeće „Veselin Masleša“, 1951.), 153.

Pravila parničnog postupka sadrže odredbe u slučaju povlačenja tužbe u cijelosti,⁹ ali ne postoje pravila u slučaju smanjenje tužbenog zahtjeva ili povlačenja jednog od više tužbenih zahtjeva. Navedeni se slučajevi u sudskoj praksi smatraju djelomičnim povlačenjem tužbe. Može se postaviti pitanje kako sud treba postupiti kod djelomičnog povlačenja tužbe ako se tuženik upustio u raspravljanje, odnosno je li nužan njegov pristanak. U sudskoj je praksi prihvaćeno mišljenje da je potreban pristanak tuženika za djelomično povlačenje tužbe. Prema mišljenju Vrhovnog suda RH: „...U ovom slučaju tuženik se usprotivio preinaci i djelomičnom povlačenju tužbe već na ročištu od 15. lipnja 2009., pa stoga izjava o djelomičnom povlačenju tužbe, koju tužitelj pogrešno nazivaju preciziranjem tužbenog zahtjeva, nije polučila pravne posljedice po čl. 193. st. 1. ZPP“.¹⁰ Zanimljivo je da pravila parničnog postupka Republike Srbije izričito propisuju da je smanjenje visine tužbenog zahtjeva djelomično povlačenje tužbe za koje nije potreban pristanak tuženika.¹¹

4. NOVA PRAVILA ZA DOSUĐIVANJE TROŠKOVA KOD DJELIMIČNOG USPJEHA U PARNICI

Jedna od najvažnijih izmjena pravila parničnog postupka odnosi se na troškove parničnog postupka. Članak o dosuđivanju troškova ovisno o uspjehu u cijelosti je izmijenjen. Izmjene dosuđivanja troškova kod djelomičnog uspjeha u parnici mogu se smatrati revolucionarnim. Izmijenjena su pravila koja su se primjenjivala od *Zakona o parničnom postupku Federativne Narodne Republike Jugoslavije*.¹² Razloge za temeljitu izmjenu pravila parničnog postupka treba potražiti u nedostatnom definiranju postojećih pravila parničnog postupka koja su dovodila do različitih tumačenja u sudskoj praksi i odlukama Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu (dalje: ESLJP) u predmetima protiv Republike Hrvatske.

4.1. Različita praksa domaćih sudova

U RH je u većini slučajeva bilo zastupljeno utvrđivanje uspjeha u parnici tako da je uspjeh tužitelja bio neuspjeh tuženika i obrnuto. Osnova za opisano izvodi se iz shvaćanja iznesenog na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda RH, 6. lipnja 1980., gdje je donesen zaključak da pri odlučivanju o troškovima parničnog postupka sud treba, u pravilu, uzeti u obzir i uspjeh tužitelja i tuženika u parnici.¹³ Dakle, tijekom cijeloga postupka, a ne samo u njegovima etapama. Zanimljivo je da Vrhovni sud RH u navedenoj odluci ukazuje na nužnost istovjetnog utvrđivanja troškova parničnog postupka, kako bi se osigurala ravnopravnost građana. Međutim, u praksi nalazimo i mišljenja Vrhovnog suda RH da je drugostupanjski sud pravilno ocijenio

9 Članak 193. ZPP, 89/14. – Odluka Ustavnog suda RH i 70/19.

10 Odluka Vrhovnog suda RH, br. Rev 1691/13-2 od 27. rujna 2016.

11 Članak 200. stavak 4. Zakona o parničnom postupku Republike Srbije, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 72/11., 49/13., 74/13. i 55/14.

12 Zakon o parničnom postupku Federativne Narodne Republike Jugoslavije, Službeni list FNRJ, br. 4/57.

13 Odluka Vrhovnog suda RH, br. Rev-x 910/11-2 od 29. listopada 2013.

uspjeh tužitelja u sporu sa 70 %, a tuženika s 30 %, pa je primjenom odredbe članka 154. stavak 2. Zakona o parničnom postupku dosudio tužitelju razmjern dio troškova parničnog postupka. Drugostupanjski je sud obračunao troškove parničnog postupka tužitelju prema vrijednosti smanjenoga tužbenog zahtjeva. Naime, smanjenje tužbenog zahtjeva znači povlačenje tužbe s polazno postavljenog na smanjeni iznos tužbenog zahtjeva. Stoga su primjenom odredbe članka 193. u vezi s odredbom članka 154. stavak 2. Zakona o parničnom postupku, tužitelju ispravno priznati troškovi parničnog postupka prema vrijednosti konačno postavljenog tužbenog zahtjeva za sve parnične radnje od tužbe pa nadalje, a tuženiku prema vrijednosti spora navedenog u tužbi. Kod povlačenja tužbe propisana je odredba članka 158. stavak 1. u vezi s člankom 164. stavak 7. Zakona o parničnom postupku.¹⁴ Pored navedenoga, u praksi Vrhovnog suda RH nalazimo odluku u kojoj je uspjeh u parnici utvrđen prema uspjehu u pojedinim etapama u postupku.¹⁵ U praksi Županijskog suda u Varaždinu nalazimo odluku u kojoj je uspjeh u parnici utvrđen prema uspjehu u pojedinim etapama u postupku.¹⁶

14 Odluka Vrhovnog suda RH, br. Rev 2183/1998-2, u: *Snašanje troškova parničnog postupka u slučaju parcijalnog stranačkog uspjeha u sporu – neujednačenost sudske prakse i pogrešna primjena materijalnog prava*, pristup 10. 6. 2016., <http://www.pravnadatoteka.hr/pdf/Snasanje%20troskova%20parnicnog%20postupka%20u%20slucaju%20parcijalnog%20stranackog%20uspjeha%20u%20sporu.pdf>, 7.

15 Tužitelj je od podnošenja tužbe do podneska od 21. prosinca 2007., kojim je smanjio tužbeni zahtjev, potraživao isplatu iznosa od 15.223,20 kuna, pa je u tom stadiju postupka uspio u sporu u omjeru od 61,7 %, a tuženik u omjeru od 38,3 %.

U stadiju postupka od podneska od 21. prosinca 2007. do podneska od 3. siječnja 2008., kada je smanjio tužbeni zahtjev u iznosu od 9.611,26 kuna te od podneska od 3. siječnja 2008. do ročišta 4. ožujka 2009. kada je smanjio tužbeni zahtjev u iznosu od 3.388,06 kuna, s obzirom na uplatu tuženiku u mirnom postupku u iznosu od 6.223,20 kuna, uspjeh tužitelja iznosi 97,8 %, a tuženika 2,2 %.

Budući da je u tom razdoblju (od podneska tužitelja od 21. prosinca 2007. do ročišta 4. ožujka 2009.) tuženik uspio tek s neznatnim dijelom zahtjeva (2,2 %), sud mu u skladu s odredbom članka 154. stavak 3. ZPP-a nije dosudio parnične troškove. U razdoblju od ročišta 4. ožujka 2009. tužitelj je smanjio tužbeni zahtjev na iznos od 3.180,00 kuna, koliko je sud i dosudio tužitelju, tužitelj je uspio u omjeru od 100 %, pa u skladu s odredbom članka 154. stavak 1. ZPP-a, tuženiku ne pripada pravo na troškove (Odluka Vrhovnog suda RH, br. Rev 2382/11-2 od 18. kolovoza 2015.).

16 Obračun visine naknade troškova postupka treba izvršiti u skladu s važećom vrijednosti predmeta spora (dalje: VPS) u pojedinim etapama postupka, a naknadu troškova u pojedinoj etapi treba priznati u omjeru konačnog uspjeha u sporu prema VPS-u u pojedinoj etapi postupka. Na taj način tužitelju treba priznati vrijednost boda prema VPS-u kako je utuženo (VPS = 48.337,60 kn), sve do dana 24. studenoga 2002. kada je snižen VPS. Međutim, uspjeh tužitelja u sporu, kada se stavi u odnos s VPS-om u toj etapi postupka, iznosi oko jedne trećine, tako da ispravan izračun ukupnih troškova postupka, po etapama postupka u svojoj konačnici ide na teret tužitelja (za prvu etapu postupka tužitelj po tom kriteriju ostvaruje pravo na iznos od 2.971,00 kn, a tuženik od 1.291,60 kn, u drugoj etapi postupka tužitelj ostvaruje pravo na troškove od 1.439,60 kn, a tuženik od 645,80 kn. Tužitelj je u odnosu na prvu etapu postupka uspio u omjeru od oko jedne trećine, a u drugoj etapi u omjeru oko dvije trećine, gledajući na odnos konačne presude prema drugostupanjskoj preinačujućoj presudi). Nakon konačnog obračuna troškova po tom kriteriju tužitelju pripada manja naknada troškova od one koju mu je dosudio prvostupanjski sud. Odluka Županijskog suda u Varaždinu, broj Gž. 149/03-2 od 25. veljače 2003., u: Zbirka sudske prakse Županijskog suda u Varaždinu, prir. Sanja Bađun

To ukazuje da u RH nema ujednačene praksa za postupanje sudova kod djelomičnog uspjeha stranaka u parničnom postupku.¹⁷

4.2. Praksa Europskog suda za ljudska prava

U praksi ESLJP-a u predmetima koji su vođeni protiv RH izdvajaju se dva predmeta koja se odnose na troškove parničnog postupka. Riječ je o predmetima *Cindrić i Bešlić protiv RH* i *Klauz protiv RH*. Iz tih se odluka zaključuje da se pravila o troškovima ne mogu uvijek doslovno primjenjivati i da ih je potrebno šire promotriti, što ostavlja široku diskreciju za sudove.

4.2.1. Cindrić i Bešlić protiv Republike Hrvatske

U odluci ESLJP-a u predmetu *Cindrić i Bešlić protiv RH*¹⁸ iako su tužitelji Cindrić i Bešlić izgubili parnicu, Sud je mišljenja da RH nema pravo na naknada troškova parničnog postupka. Odluka kojom se tužiteljima nalaže plaćanje troškova parničnog postupka protivna je EKLJP-u. Na prvi pogled, primjena navedene odluke mogla bi u svim slučajevima dovesti do odbijanja naknade ovih troškova.

Međutim, u razmatranju hoće li sud priznati pravo na troškove parničnog postupka stranci, nužno je imati u vidu i odluku ESLJP-a u *predmetu Klauz protiv RH*.¹⁹ U toj je odluci Sud mišljenja da država RH ima pravo na troškove postupka, s tim da pri ocjeni troškova postupka sud treba ocijeniti i kvalitativni, a ne samo kvantitativni uspjeh.

Razlika između ranije dvije odluke ukazuje da je nužno kod svakog slučaja posebno razmotriti hoće li se priznati troškovi zbog zastupanja pravobraniteljstva, kao i da se ne može uspostaviti opće pravilo.

Imajući u vidu da je Vrhovni sud RH prihvatio da su djela na koja se odnosi postupak ratni zločin i imaju određene sličnosti s terorističkim činom; da je definicija onoga što je teroristički akt predmet tumačenja sudova i u danom trenutku nije pojašnjeno; da je protivnik aplikanata država koju zastupa Državno odvjetništvo i da iznos troškova koje treba naknaditi nije bio neznatna u svjetlu financijske situacije aplikanata, Sud smatra da je nalog aplikantima da snose sve troškove zastupanja države u konkretnom postupku za njih neproporcionalan teret u smislu članka 1. Protokola broj 1. uz EKLJP. Također, neproporcionalno je i ograničenje aplikantovog prava na pristup sudu. Dosuđena je pravična naknada u sljedećim iznosima: a) 5.000 eura u ime nematerijalne štete; b) 3.400 eura u ime materijalne štete i c) 3.000 eura u ime troškova postupka.

i Gordana Hrastić, 101. Pristup 10. lipnja 2020. <https://sudovi.hr/sites/default/files/users/user302/Sudska%20praksa%20Zupanijskog%20suda%20u%20Varazdinu%202019..pdf>.

17 Više o tome: *Snašanje troškova parničnog postupka u slučaju parcijalnog stranačkog uspjeha u sporu – neujednačenost sudske prakse i pogrešna primjena materijalnog prava*, str. 7.

18 Odluka Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu *Cindrić i Bešlić protiv RH*, broj 72152/13 od 6. lipnja 2016.

19 Odluka Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu, *Klauz protiv RH*, br. 28963/10 od 18. srpnja 2013.

4.2.2. Klauz protiv Republike Hrvatske

U ovom je predmetu²⁰ podnositelj zahtjeva tražio 335.000,00 kuna u ime naknade štete, dok su mu domaći sudovi u konačnici dodijelili 24.000,00 kuna, odnosno 7 % traženog iznosa, što je značilo da je država uspjela s 93 %. Stoga je podnositelju zahtjeva naloženo plaćanje 93 % troškova koje je imala država. RH je isticala da se pravilom koje predviđa obvezu stranaka da plate troškove ovisno o svom uspjehu u postupku i koji se određuju u odnosu na vrijednost zahtjeva, postiže legitiman cilj pravilnog djelovanja pravosudnog sustava, sprječavanjem tužitelja u pokretanju neutemeljenih postupaka ili podnošenja nerazumno visokih zahtjeva koji nemaju činjeničnog uporišta ili ne odgovaraju stvarno pretrpljenoj šteti te se štite financijski interesi tuženika. Glavno se pitanje u ovom predmetu odnosi na činjenicu da je podnositelju naložena naknada troškova države, koju je u parničnom postupku zastupalo državno odvjetništvo, koji su iznosili gotovo 79 % (iznosa glavnice) naknade koju je država, u skladu s presudom, trebala platiti njemu. Troškovi su se odnosili na zlostavljanje koje je pretrpio od policijskog službenika koji je već bio proglašen krivim za kazneno djelo zlostavljanja tijekom obavljanja službene dužnosti. Posljedično, naknada isplaćena podnositelju bila je znatno smanjena jer je morao naknaditi navedene troškove, unatoč činjenici da su hrvatski sudovi nedvosmisleno utvrdili da ima pravo od države tražiti naknadu nematerijalne štete prouzrokovane policijskim zlostavljanjem. Sud je istaknuo da podnositelj može tvrditi da je došlo do povrede člana 1. Protokola broj 1 samo ako se pobijane odluke odnose na njegovo ili njeno „vlasništvo“ u smislu te odredbe. „Vlasništvo“ može biti „postojeće vlasništvo“ ili potraživanja koja su dovoljno utvrđena da se mogu smatrati „imovinom“. Potraživanje se može smatrati imovinom samo ako je dovoljno utvrđeno da se može izvršiti.²¹ Budući da je potraživanje podnositelja naknade štete, u ovom slučaju, priznato u iznosu koji mu je dodijeljen konačnom presudom Vrhovnog suda RH od 24. travnja 2007., stajalište je Sud da je ono dostatno utvrđeno da se može kvalificirati kao „imovina“ zaštićena člankom 1. Protokola broj 1. Mišljenje je Suda da je znatno smanjenje iznosa toga potraživanja, koje je rezultat obveze plaćanja troškova postupka, miješanje u pravo podnositelja da mirno uživa svoje vlasništvo. Pritom ističe, da se miješanjem u pitanje koje je propisano zakonom ili je u općem interesu, ne bi postigla potrebna poštena ravnoteža između općeg interesa i prava podnositelja na mirno uživanje vlasništva, tj. da nije razmjerno, te bi došlo do povrede članka 1. Protokola broj 1. uz EKLJP. RH je obvezana isplatiti iznos od 8.800,00 eura u ime naknade štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati. Iznos je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečaju koji vrijedi na dan namirenja te se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos mora platiti obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda. Mišljenja je pravne teorije da u predmetu *Klauz protiv RH* domaći sudovi nisu povrijedili ustavno i konvencijsko

20 Odluka Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu, *Klauz protiv RH*, br. 28963/10 od 18. srpnja 2013.

21 Vidi, npr. predmet *Stran Greek Refineries i Stratis Andreadis protiv Grčke*, 9. prosinca 1994., stavak 59., serija A broj 301-B.

pravo podnositelja na pristup prava vlasništva u smislu odredbe članka 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju.²²

Sud nije mišljenja da RH nema pravo na troškove postupka, već samo da pri utvrđivanju visine troškova postupka sud treba, uz kvantitativnu, primijeniti i kvalitativnu metodu, jer se tek s primjenom kvalitativne metode može osigurati pravo na imovinu parničnih stranaka.

Može se reći da je ova odluka Suda ukazala na različite odluke u sudskoj praksi u pogledu troškova parničnog postupka, koje su ponajprije povezane s načinom naknade troškova parničnog postupka kod djelomičnog uspjeha stranaka u postupku. Iako je zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka predmet skoro svake parnice, nema jedinstvenog mišljenja u sudskoj praksi na koji se način dosuđuju troškovi parničnog kod djelomičnoga uspjeha parničnih stranaka. Pritom je osobito zanimljivo što kroz višedesetljetni i veliki broj vođenih parničnih postupaka, nema usklađenog mišljenja na koji se način dosuđuju troškovi parničnog postupka u slučaju djelomičnoga uspjeha parničnih stranaka.

4.3. Nova pravila za dosuđivanje troškova parničnog postupka

Različita praksa domaćih sudova i ESLJP-a ukazuje da je bilo nužno izmijeniti pravila u slučaju djelomičnog uspjeha u parnici. Nemoguće je normirati pravila o troškovima koja bi se mogla uvijek primjenjivati. Katkad su nužna odstupanja od isključive primjene pravila parničnog postupka, kada ona dovodi do povrede ESLJP-a.

Prema novim pravilima sud će najprije utvrditi postotak u kojem je svaka od stranaka uspjela u parnici. Kod utvrđivanja postotka kvantitativnog uspjeha sud će utvrditi jednostavnom matematičkom radnjom. Na primjer, ako je tužitelj potraživao iznos od 1.000,00 kuna, a dosuđeno je 600,00 kuna, uspio je 60 %, što implicira da je tuženik uspio 40 %. Sljedeći je korak suda da od postotka one stranke koja je u većoj mjeri uspjela oduzme postotak one stranke koja je u manjoj mjeri uspjela. U navedenom primjeru sud bi utvrdio da je tužitelj uspio 20 %, što je razlika od 60 % i 40 %. Nakon toga će sud utvrditi iznos pojedinih i iznos ukupnih troškova stranke koja je u većoj mjeri uspjela u parnici, a koji su bili nužni za svrhovito vođenje postupka. Toj će stranci odmjeriti naknadu dijela takvih ukupnih troškova koji odgovara postotku koji je preostao nakon navedenoga obračuna postotka u kojima su stranke uspjele u parnici. Riječ je o metodi koju su razvili austrijski sudovi, a koja se izvorno primjenjivala i na našim prostorima, da bi postupno, najprije u praksi trgovačkih sudova, bila nadomještена općeprihvaćenom metodom koja se primjenjivala prije ovih izmjena.²³ Sud je sada obvezan utvrditi samo troškove jedne od stranaka, i to stranke koja je uspjela u parnici u većoj mjeri. Prema ranijim pravilima parničnog postupka, bio je obvezan utvrditi troškove obje stranke, koje je dovodio u vezu s postotkom uspjeha u parnici nakon čega je izvršavao prebijanje. Nova su pravila uvelike povezana s ekonomičnosti postupka i olakšavanjem postupanja suda. Nisu rijetki slučajevi kada

22 Damir Jelušić, „Neka kritička pravna promišljanja vezena uz predmet Klauz protiv Hrvatske”, *Hrvatska pravna revija* 16, br. 4 (2016): 75.

23 Mihajlo Dika, „Marginalije uz prijedlog novog uređenja revizije u parničnom postupku (2018.)”, *Odvjetnik* 91, br. 5-6 (2018): 27.

parnični postupak obuhvaća više radnji odvjetnika koje potražuje naknadu. U tim slučajevima sudovi su trošili znatno vremena za utvrđivanje troškova obje stranke. Sud mora ocijeniti na koje od potraživanih troškova stranka ima pravo cijeneći sve pozitivne propise u vezi s troškovima, kao što su Odvjetnička tarifa i Zakon o sudskim taksama. Nalazimo i suprotna mišljenja da novi način obračuna troškova nije koristan alat sucima za obračun troškova, već komplicirano i teško razumljivo sredstvo čija bi primjena, mogla dovesti do velikih problema u praksi.²⁴ Ovo mišljenje ne možemo prihvatiti zbog toga što je sudcu lakše utvrditi troškove za jednu stranku, a krajnji je postotak razlika postotka uspjeha stranke s većim uspjehom i postotka uspjeha stranke s manjim uspjehom. U pravnoj teoriji pronalazimo i mišljenje u prilog navedenog, a to je da je olakšan sudu obračun troškova uspjeha u postupku.²⁵

Pored kvantitativnog uspjeha u parnici, sud vodi računa i o uspjehu dokazivanja u pogledu osnove zahtjeva što je kvalitativni uspjeh u parnici. Kvalitativni uspjeh posebno dolazi do izražaja kod sporova gdje se vrijednost predmeta spora ne može novčano izraziti ili se konkretno ne izražava novčano s obzirom na to da nije pravno relevantno za odluku o glavnoj stvari. Pod kvalitativnim se uspjehom smatra uspjeh u odnosu na pravnu osnovu tužbenog zahtjeva. Kod nenovčanih potraživanja kvalitativni uspjeh ogleda se i u opsegu dosuđenoga tužbenog zahtjeva u odnosu na postavljeni tužbeni zahtjev zbog nemogućnosti jasnog određivanja kvantitativnog uspjeha. U sudskoj je praksi u posljednje vrijeme prisutan matematički obračun parničnih troškova koji, u pogledu omjera uspjeha u parnici, potpuno gubi iz vida važnost dokazivanja utemeljenosti zahtjeva vodeći se isključivo uspjehom u pogledu visine zahtjeva. To može biti razlogom za izričito normiranje da se cijeni kvalitativni uspjeh u parnici.²⁶

Novi način obračuna troškova uz utjecaj na ekonomičnost postupka, riješio je još jedno važno pitanje povezano s naknadom troškova parničnog postupka. Naime, pri obračunu troškova parničnog postupka teži se postizanju pravičnog načina za obračun. Često su tužitelji dovedeni do toga da je odluka o trošku nepravedna za njih.²⁷ To je ponajprije u situacijama kada nerealno visoko odrede vrijednost predmeta spora, pa je zbog malog uspjeha u sporu trošak koji moraju platiti tuženiku veći od dosuđenoga glavnog zahtjeva.²⁸ Može se reći da su nova pravila uspjela u cilju osiguravanja pravičnog obračuna troškova. Stranka je prema ranijim pravilima mogla u većoj mjeri uspjeti u parnici, ali je bila obvezna drugoj stranci naknaditi troškove postupka. To se moglo dogoditi kada su troškovi stranke, koja je u manjoj mjeri uspjela u parnici, veći u odnosu na stranku koja je u većoj mjeri uspjela u parnici. Na primjer, tužitelj je u parnici uspio 70 %, a njegovi troškovi iznose 100,00 kuna, a tuženik je uspio 30 %, a

24 Vladimir Vučković, „Troškovi parničnog postupka kod djelomičnog uspjeha stranaka u sporu prema Nacrtu prijedloga Zakona o parničnom postupku”, *Hrvatska pravna revija* 17, br. 4 (2017): 87.

25 Jelena Čuveljak, „Troškovi parničnog postupka”, *Pravo i porezi* 28, br. 9 (2019): 44.

26 Vladimir Vučković, „Promjena visine tužbenog zahtjeva i naknada troškova parničnog postupka”, *Informator* 67, br. 6588 (2019): 4.

27 Zinka Bulka, „Troškovi parničnog postupka i matematika - (ne)pravda za tužitelja”, *Hrvatska pravna revija* 12, br. 7-8 (2012): 67.

28 Bulka, *Troškovi parničnog postupka i matematika - (ne)pravda za tužitelja*, 67.

čiji troškovi iznose 500,00 kuna. Nakon izvršenog prebijanja sud bi obvezao tužitelja da tuženiku naknadi troškove parničnog postupka tuženiku u iznosu od 80,00 kuna. Primjenjujući nova pravila parničnog postupka sud će utvrditi da je tužitelj uspio 40 % i nakon toga obvezati tuženika da tužitelju naknadi troškove u iznosu od 40,00 kuna. Ovaj primjer pokazuje kako je došlo do izmjene obračuna troškova i koja je razlika u konačnici. Došlo je do većeg vrednovanja uspjeha „pobjednika“, ali nije zanemaren uspjeh „gubitnika“. Uspjeh „gubitnika“ utječe na visinu troškova koji će biti priznati „pobjedniku“.

Analizirani obračun troškova odnosi se na slučaj kada tužbeni zahtjev nije mijenjan u parničnom postupku. Ako je došlo do promjene tužbenoga zahtjeva omjer uspjeha u parnici ocjenjuje se prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu. Time dolazi do kontradiktornosti pravila parničnog postupka kod djelomičnog povlačenja tužbe, što je predmet istraživanja ovog rada. Konačni će se tužbeni zahtjev, u pravilu, oblikovati nakon vještačenja i nastajat će kao smanjivanje ili povećanje inicijalno postavljenoga tužbenog zahtjeva.²⁹ Ranije su se postavljala brojna pitanja u vezi s tim koji će sud tužbeni zahtjev ocijeniti kod utvrđivanja postotka uspjeha u parnici. Treba li, primjerice, uspjeh priznati prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu, koji je tijekom parnice smanjen, ili u odnosu na onaj prvotni, treba li tako postupati samo prema tužitelju ili i tuženiku, vrijedi li kod povećanja tužbenog zahtjeva isto načelo ili neko drugo, i što ako tužitelj uspije u cijelosti sa smanjenim tužbenim zahtjevom, a što kada i kod tako smanjenoga tužbenog zahtjeva uspjeh bude djelomičan.³⁰ Zakonodavac je riješio ove nedoumice propisujući da se troškovi određuju prema konačno postavljenom tužbenom, ali je prouzrokovao nove probleme kod djelomičnoga povlačenja tužbe.

5. DOSUĐIVANJE TROŠKOVA PARNIČNOG POSTUPKA U SLUČAJU POVLAČENJA TUŽBE

Tužitelj koji povuče tužbu obvezan je protivnoj stranci naknaditi parnične troškove.³¹ Iznimka od ovoga pravila je, ako je tužitelj povukao tužbu odmah nakon što je tuženi udovoljio njegovu zahtjevu ili zbog drugih razloga koji se mogu pripisati tuženom, da troškove postupka dužan je tužitelju naknaditi tuženik.³² Iz ovoga proizlazi da je osnovno pravilo kod naknade parničnih troškova da tužitelj naknadi troškove tuženiku. Iznimka je da tuženik naknadi troškove tužitelju. Tužitelj nije obvezan naknaditi parnične troškove samo uz kumulativno ispunjavanje dva uvjeta: 1.) da je tužitelj povukao tužbu odmah nakon što je tuženik udovoljio njegovu zahtjevu ili zbog drugih razloga koji se mogu pripisati tuženiku te 2.) da je prvi uvjet ispunjen nakon podnošenja tužbe. Riječ „odmah“ nije zakonom definirana, pa ostavlja mogućnost

29 Ivan Milotić, „Novela ZPP-a iz 2019. (revizija po dopuštenju – ogleдни postupak – troškovi – učinkovitost – medijacija / mirenje)“, *Pravo i porezi* 28, br. 7-8 (2019): 53.

30 Blagoje Mastilović, „Troškovi parničnog postupka kod promjene vrijednosti predmeta spora“, *Hrvatska pravna revija* 5, br. 9 (2005): 95.

31 Članak 158. stavak 1. ZPP-a.

32 Članak 158. stavak 1. ZPP-a.

različita tumačenja.³³ U jednom je predmetu Vrhovnog suda RH, primjerice tužba bila povučena tek tri mjeseca nakon posljednje isplate, što je prema ocjeni toga suda predugo razdoblje s obzirom na zakonsku odredbu članka 158. stavak 1. ZPP-a.³⁴

Pristanak tuženika nije pravno relevantan za naknadu troškova parničnog postupka. Ako tuženik da pristanak na povlačenje tužbe, tužitelj je i tada obavezan naknaditi troškove tuženiku ako nisu ispunjeni kumulativno navedeni uvjeti.

6. ZANEMARIVANJE DJELOMIČNOG POVLAČENJA TUŽBE KOD NOVIH PRAVILA PARNIČNOG POSTUPKA

Tijekom parničnog postupka tužitelj može djelomično povući tužbu u kojem slučaju se parnični postupak nastavlja za preostali dio tužbe. Posljedica je povlačenja tužbe razlikovanje tužbenog zahtjeva prije i nakon djelomičnog povlačenja. Uspjeh se stranke nužno razlikuje ako je tužbeni zahtjev nakon djelomičnoga povlačenja tužbe usvojen u cijelosti ili u pojedinom dijelu. Za utvrđivanje postotka u kojem je svaka od parničnih stranka uspjela bitno je hoće li sud ocijeniti polazno postavljene tužbeni zahtjev ili konačno postavljene tužbeni zahtjev.

Nova pravila parničnog postupka izričito propisuju da će sud za utvrđivanje postotka uspjeha u parnici uzeti u obzir konačno postavljene tužbeni zahtjev. Takav način određivanja uspjeha u parnici može biti na štetu tuženika, jer primjerice ako tužitelj nakon dostavljenog nalaza i mišljenja vještaka djelomično povuče tužbu, što može učiniti i podneskom prije održavanja glavne rasprave, i uz uvjet da sud usvoji konačno postavljene tužbeni zahtjev, sud će utvrditi da je tužitelj u cijelosti uspio u parničnom postupku. Bilo bi osobito štetno za tuženika kada je potrebno izvesti veći broj dokaza na glavnoj raspravi, pa da se odredi više nastavaka glavne rasprave. Takav način određivanja uspjeha u parnici suprotan je i s obvezom tužitelja koji povuče tužbu da protivnoj stranci naknadi parnične troškove. Novo pravilo parničnog postupka nema u vidu da konačno postavljene tužbeni zahtjev može biti posljedica djelomičnog povlačenja tužbe te da pristanak tuženika na djelomično povlačenje neće utjecati na udovoljenje tužbenog zahtjeva.

Smanjenje tužbenog zahtjeva ili povlačenje jednog od više zahtjeva proizvodi pravne posljedice tek nakon pristanka tuženika, što ukazuje da tuženik može ukloniti štetne posljedice u vezi s naknadom troškova. Međutim, time dolazi do vođenja parnice i za dijelove za koje parnica može biti završena povlačenjem tužbe. Također, ovisno o tijeku postupka, tužbeni zahtjev koji je tužitelj htio djelomično povući može biti na kraju usvojen. Time tuženik riskira s uspjehom tužitelja. Cilj je vođenja parničnog postupka tužbeni zahtjev, a ne zahtjev za naknadu troškova postupka i tužbeni zahtjev ne smije biti sekundaran u odnosu na zahtjev na naknadu troškova postupka.

Imajući u vidu mogućnost negativnih posljedica zbog eventualnog usvajanja tužbenog zahtjeva, može se očekivati da će u nizu slučajeva tuženik dati pristanak na

33 Josip Turkalj i Davor Pustijanac, „Naknada parničnog troška pri povlačenju tužbe: primjena propisa u praksi”, *Informator* 64, br. 6415 (2016): 9.

34 Odluka Vrhovnog suda RH, br. Rev 557/1996-2 od 9. ožujka 2000., u: Turkalj, Pustijanac, *Naknada parničnog troška pri povlačenju tužbe*, 9.

djelomično povlačenje tužbe. Kada tuženik da pristanak na djelomično povlačenje tužbe koje je izvršeno jer je tuženik već udovoljio tužbenom zahtjevu ili zbog drugih razloga koji se mogu pripisati tuženiku, smatra se da je tužitelj uspio u ovom dijelu, što će se uzeti u obzir kod naknade troškova parničnog postupka prema pravilima za naknadu troškova u slučaju povlačenja tužbe. Nova pravila onemogućavaju vrednovanje uspjeha tužitelja i za ovaj dio, zbog čega se može očekivati da neće djelomično povlačiti tužbu. Razlog za djelomično nepovlačenje tužbe je što se ovaj uspjeh tužitelja neće vrednovati kod uspjeha u parnici na temelju kojeg se dosuđuju troškovi postupka. Tada se može očekivati da tužitelj uopće neće povući tužbu, već da sud mora meritorno odlučiti tako da odbija tužbeni zahtjev jer je udovoljeno tužbenom zahtjevu tijekom parničnog postupka i da se ovaj dio uzme u obzir kao uspjeh tužitelja.

Zaključuje se da prema novim pravilima parničnog postupka, tužitelj nema interes da djelomično povuče tužbu kada je tijekom postupka tuženik udovoljio tužbenom zahtjevu. Tuženik neće dati pristanak na djelomično povlačenje tužbe kada je tužitelj djelomično povukao tužbu, ako tuženik nije udovoljio dijelu tužbe koji tužitelj želi povući.

7. PRIMJENA PRAVILA ZA POVLAČENJE TUŽBE ILI PRAVILA ZA DJELOMIČAN USPJEH U PARNICI

Iako pravila parničnog postupka moraju biti usklađena i moraju dovesti do istih rezultata, često to nije slučaj kod djelomičnog povlačenja tužbe. Primjena pravila za povlačenje tužbe dovest će do drukčijeg uspjeha u parnici u odnosu na primjenu pravila za djelomičan uspjeh u parnici. Različiti rezultat dovodi do potrebe odabira jednog pravila koje će se primijeniti kod djelomičnog povlačenja tužbe. Kako bi se došlo do rezultata nužno je primijeniti neka načela u tumačenju prava.

Prvo načelo koje se može primijeniti je *lex specialis derogat legi generali* za čiju je primjenu nužno odrediti koja se odredba može smatrati općom, a koja specijalnom kod djelomičnoga povlačenja tužbe. Pravila za troškove kod povlačenja tužbe normiraju samo dosuđivanje parničnih troškova kada je tužba povučena. U tim pravilima nema posebnog pravila koje bi se odnosilo samo na djelomično povlačenje. Ako se uzme u obzir da zakonodavac nije normirao pravila za dopuštenost djelomičnoga povlačenja tužbe, onda se zaključuje da je smatrao da je suvišno posebno normiranje i da se sve što se primjenjuje kod povlačenja tužbe, primjenjuje i kod djelomičnog povlačenja tužbe. Ovi argumenti ukazuju da su pravila za povlačenje tužbe ujedno i pravila za djelomično povlačenje tužbe. U sudskoj praksi nalazimo mišljenja da je smanjenje tužbenoga zahtjeva djelomično povlačenje tužbe, pa pri donošenju odluke o troškovima postupka, sud mora voditi računa o toj činjenici, jer je i povlačenje tužbe, pa bilo ono i djelomično, neuspjeh tužitelja.³⁵ Tužitelj koji u postupku povuče tužbu u jednom dijelu nikako ne može biti uspješan u parnici vezano za taj povučeni dio.³⁶

35 Presuda Vrhovnog suda RH, br. Rev. 521/01 od 5. travnja 2001., u: Mastilović, *Troškovi parničnog postupka kod promjene vrijednosti predmeta spora*, 95-96.

36 Vladimir Vučković, „Troškovi parničnog postupka kod smanjenja tužbenog zahtjeva - kritika

Novim je pravilima parničnog postupka normiran način odlučivanja o troškovima ako su stranke djelomično uspjele u parničnom postupku. Na prvi pogled, uzevši u obzir navedeni cilj novih pravila parničnog postupka, lako je odrediti koje je pravilo specijalno. Međutim, u novim je pravilima sadržana i pravilo da se omjer uspjeha u parnici određuje prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu. Ocjena konačno postavljenoga tužbenog zahtjeva potrebna je kada dođe do djelomičnoga povlačenja tužbe i preinačenja tužbe, odnosno u tim se slučajevima razlikuje polazni i konačno postavljeni tužbeni zahtjev. Za rješenje nije važno samo utvrditi koje je specijalno, a koje opće pravilo, već koje je „specijalnije“, točnije koje više uzima u obzir djelomično povlačenje tužbe. Može se reći da su to nova pravila, s obzirom na to da ona izričiti imaju u vidu i djelomično povlačenje tužbe.

Drugo je pravilo koje je puno prisutno u sudskoj praksi pravilo *lex posterior derogat legi priori*. Na temelju njega se zaključuje da je nužno primijeniti nova pravila parničnog postupka. Ovo se načelo kod djelomičnog povlačenja tužbe može koristiti samo kao dopunski princip s obzirom na to da je riječ o pravilima jednoga zakona i da zakonodavac nije želio da primjenom novih pravila derogira starija. Kontradiktornost je pravila posljedica gubljenja iz vida da se novim pravilima normira situacija koja je već normirana i da nova pravila treba uskladiti s ranijim pravilima parničnog postupka.

Za tumačenje kontradiktornosti pravila za odlučivanje o troškovima parničnog postupka, mogu se primijeniti i druga pravila za tumačenje prava, ali smatramo da su u ovom slučaju najrelevantnija dva navedena i da druga pravila za tumačenje prava ne bi bolje ukazala koje pravilo treba primijeniti.

8. ODREĐIVANJE VISINE ODVJETNIČKIH TROŠKOVA

Prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika,³⁷ osnova za obračun odvjetničkih troškova je vrijednost predmeta spora. Kod primjene odvjetničke tarife različita su mišljenja kako sud utvrđuje troškove ako je došlo do djelomičnog povlačenja tužbe zbog smanjenja vrijednosti predmeta spora tužbenog zahtjeva. Prvo je mišljenje da se obračun visine naknade troškova postupka vrši u skladu s važećom vrijednosti predmeta spora tužbenog zahtjeva, prema pojedinim etapama postupka. U odluci se Županijskog suda u Varaždinu navodi: *To znači da je vrijednost predmeta spora od podnošenja tužbe pa do glavne rasprave iznosila 6.000,00 kn, a nakon sniženja zahtjeva 3.000,00 kn i to na raspravi od 15. 4. 2005. godine. Pogrešno dakle, smatra žalba da je vrijednost predmeta spora tokom čitavog postupka bila 3.000,00 kn, ali je u pravu kada tvrdi da je ista sniženjem tužbenog zahtjeva promijenjena i da iznosi 3.000,00 kn. Kako se dakle promijenila vrijednost predmeta spora, to ta činjenica utiče na obračun visine nadoknade troškova postupka, jer se obračun visine naknade troškova postupka vrši u skladu sa važećom vrijednosti predmeta spora, prema pojedinim fazama postupka.*³⁸

stava Vrhovnog suda Republike Hrvatske”, *Hrvatska pravna revija* 16, br. 12 (2016): 77.

37 Narodne novine, br. 142/12., 103/14., 118/14. i 107/15.

38 Odluka Županijskog suda u Varaždinu, br. Gž. 1350/05-2 od 13. srpnja 2005., u: Zbirka sudske prakse Županijskog suda u Varaždinu, br. 4, prir. Vesna Bednjak, Zlatko Lodeta i Gordana

Drugo je mišljenje da se troškovi parničnog postupka određuju prema vrijednosti predmeta spora polazno postavljenoga tužbenog zahtjeva. U odluci Kantonalnog suda u Tuzli, se navodi: *Tužilac je pismenim podneskom od 5. 10. 2004. godine ostao kod iste vrijednosti spora označivši je na iznos od 780,20 KM, te kod te vrijednosti spora ostao i na pripremnom ročištu, pa u takvoj situaciji nije bila mjerodavna za odluku o troškovima parničnog postupka visina sniženog tužbenog zahtjeva, već upravo označena vrijednost predmeta spora, a prema kojoj sud cijeni uspjeh stranaka u sporu i odmjerava troškove postupka za zastupanje punomoćnika stranaka, a u skladu sa Tarifom o naknadama i nagradama za rad advokata u FBiH.*³⁹

Treće je mišljenje da se troškovi parničnog postupka određuju prema vrijednosti predmeta spora dijela tužbenoga zahtjeva za koji je stranka uspjela.⁴⁰

Prema četvrtom mišljenju visina troškova parničnih radnji stranki koji se sastoje od nagrade za rad odvjetnika, treba se utvrditi prema vrijednosti predmeta spora konačno postavljenoga tužbenog zahtjeva, a ne prema vrijednosti predmeta spora u vrijeme kada je poduzeta pojedina radnja.⁴¹

Peto je mišljenje da se svi troškovi tužitelja obračunavaju prema vrijednosti predmeta spora tužbenoga zahtjeva nakon djelomičnog povlačenja tužbe. Troškovi se tuženika obračunavaju na način da se troškovi do djelomičnoga povlačenja tužbe obračunavaju prema vrijednosti predmeta spora u vrijeme poduzete radnje, a nakon djelomičnog povlačenja tužbe prema vrijednosti predmeta spora smanjenoga tužbenog zahtjeva. Drukčijim obračunom nagrade za odvjetnika stranaka želi se primijeniti pravilo za odlučivanje o troškovima kod djelomičnog povlačenja tužbe da je tužitelj koji povuče tužbu obvezan protivnoj stranci naknaditi parnične troškove. U odluci se Vrhovnog suda RH navodi: *Obzirom na navedeno, tuženiku pored dosuđenog troška parničnog postupka temeljem čl. 154. st. 2. ZPP razmjerno uspjehu i vrijednosti predmeta spora koja je vrijedila u trenutku zaključenja glavne rasprave pripada i razlika u odnosu na dio tužbenog zahtjeva za koje je tužba povučena i to prema vrijednosti predmeta spora u trenutku poduzimanja te parnične radnje. Stoga tuženiku pripada trošak zastupanja prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine", broj 91/04, 37/05 i 59/07 – dalje: Tarifa) u visini od 1.226,15 kn za odgovor na tužbu sukladno tbr. 8. toč. 1. Tarife, te nadalje ista razlika za sastav podneska od 13. travnja 2006., odnosno iznos od 1.187,40 kn za sastav podneska od 25. srpnja 2006. sukladno Tbr. 8., Toč. 1. Tarife, te prema tbr. 9. toč. 1. Tarife za pristup na ročište od 4. srpnja 2006. iznos od 1.187,40 kn*.⁴² Može se reći da je ovo mišljenje Vrhovnog suda RH, s obzirom na to da je zastupljeno u velikom broju odluka.⁴³

Hrastić, str. 95-96. Pristup 10. lipnja 2020. <https://sudovi.hr/sites/default/files/users/user302/Zbirka-GP-4.pdf>

39 Odluka Kantonalnog suda u Tuzli, br. 03 0 Mal 003658 09 Gž od 19. listopada 2010.

40 Odluka Okružnog suda u Bijeljini, br. 83 0 P 021948 17 Gž od 2. veljače 2018.; Odluka Okružnog suda u Bijeljini, br. 83 0 Mal 029553 17 Gž od 16. veljače 2018.

41 Jozo Čizmić, *Komentar Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*, 2. izd. (Sarajevo: Privredna štampa, 2016.), 1123.

42 Odluka Vrhovnog suda RH, br. Revr 533/10-2 od 27. svibnja 2010.

43 Vidi, npr Vrhovni sud RH Revr 1179/11-2 od 10. 10. 2012., Revr 1783/10-2 od 14. prosinca

Vrijednost predmeta spora smanjenoga tužbenog zahtjeva može dovesti do promjene visine troškova koji se odnose na nagradu odvjetnika. Ističemo da je riječ o vrijednosti predmeta spora smanjenoga tužbenog zahtjeva, a ne o institutu vrijednosti predmeta spora postupka koja se može mijenjati najkasnije na pripremnom ročištu.⁴⁴ Visina troškova za rad odvjetnika određena je prema vrijednosti predmeta spora. Ako je vrijednost predmeta spora viša onda odvjetnik ima pravo na veće troškove i obrnuto. Pretpostavka je da je veća odgovornost odvjetnika i da su složeniji predmeti s većom vrijednosti predmeta spora, koji se troškovi obračunavaju u vrijeme poduzimanja radnje. Kada se sve ovo ima u vidu, dolazimo do zaključka da je prvo mišljenje pravilno i zakonito, i da se obračun visine naknade troškova postupka za rad odvjetnika vrši u skladu s važećom vrijednosti predmeta spora tužbenoga zahtjeva, prema pojedinim etapama postupka. Promijenjena vrijednost predmeta spora tužbenoga zahtjeva utemeljena je na dogovoru stranaka i troškovi se ne mogu dosuđivati prema ranijoj vrijednosti spora tužbenoga zahtjeva budući da je sada odgovornost odvjetnika manja s obzirom na to da je manji potraživani iznos. Drugo bi se mišljenje moglo primijeniti ako sud smanjenje tužbenoga zahtjeva smatra „preciziranjem tužbenog zahtjeva“ i ako tuženik nije dao pristanak na smanjenje tužbenoga zahtjeva. Treće je mišljenje nepravilno i nezakonito jer se odvjetnička tarifa niti u jednom dijelu nije povezana s uspjehom stranaka, tako da vrijednosti predmeta spora dijela tužbenog zahtjeva za koji je stranka uspjela nije pravno relevantna za dosuđivanje troškova parničnog postupka. Četvrto se mišljenje ne može prihvatiti jer ako se nagrada za rad odvjetnika ne utvrđuje prema vrijednosti konačnoga tužbenog zahtjeva (koji je često niži od vrijednosti predmeta spora koja je postojala tijekom postupka), jer visina tih troškova za pojedinu procesnu radnju može biti niža od stvarnih troškova koju je za nju već prethodno stranka i snosila za nagradu za rad odvjetnika.⁴⁵ Peto se mišljenje ne može prihvatiti jer se utvrđivanjem visine troškova parničnih stranaka želi i primijeniti pravilo za obračun troškova kod povlačenja tužbe. Prema ranijim pravilima parničnog postupka, sud je prvo trebao utvrditi visinu troškova parničnih stranaka, a tek ih je nakon toga trebao povezati s uspjehom stranaka. Prema novim se pravilima prvo utvrđuje uspjeh stranaka. Sud utvrđuje visinu troškova stranke koja je uspjela u većem dijelu, što ukazuje da se peto mišljenje nikako ne može primijeniti prema novim pravilima parničnog postupka.

9. HIPOTETIČKI PRIMJER NOVOGA NAČINA OBRAČUNA TROŠKOVA

Kod hipotetičkog primjera novog načina obračuna kao varijable ćemo uzeti da je tužitelj prvotno postavljenim tužbenim zahtjevom potraživao isplatu svote od 20.000,00 kuna, konačno postavljenim tužbenim zahtjevom potraživao je isplatu

---

2010.

44 Članak 40. stavak 3. ZPP-a.

45 Branko Hrvatin, „Naknada troškova parničnog postupka“, *Hrvatska gospodarska revija* br. 11 (1998): 40; Čizmić, *Komentar Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*, 2. izd., 1123.

svote od 10.000,00 kuna, da je zahtjev djelomično prihvaćen u svoti od 7.000,00 kuna, a djelomično odbijen u preostalom dijelu te da su troškovi tužitelja iznosili 1.000,00 kuna, a troškovi tuženika 800,00 kuna.

Kao prvi primjer uzet ćemo da tuženik nije udovoljio dijelu tužbenog zahtjeva koji je povučen. Tužitelj je prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu uspio 70 %, dok je tuženik uspio 30 % te tužitelj ima pravo 40 % svojih troškova odnosno iznos od 400,00 kuna. Kada se ima u vidu prvotno postavljeni tužbeni zahtjev, tužitelj je uspio 35 %, a tuženik 65 %. Tuženik bi imao pravo na 30 % svojih troškova odnosno 240,00 kuna. Primjer pokazuje da su rezultati pravila parničnog postupka uvelike različiti.

Kao drugi primjer uzet ćemo da je tuženik udovoljio dijelu tužbenoga zahtjeva koji je povučen. Tužitelj je prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu uspio 70 %, dok je tuženik uspio 30 % te tužitelj ima pravo na 40 % svojih troškova odnosno iznos od 400,00 kuna. Kada se ima u vidu polazno postavljeni tužbeni zahtjev, tužitelj je uspio 85 %, a tuženik 15 %. Tužitelj bi imao pravo na 70 % svojih troškova, odnosno 700,00 kuna. Ovaj primjer pokazuje da su rezultati pravila parničnog postupka različiti i kada je tuženik udovoljio dijelu tužbenoga zahtjeva.

Dakle, kontradiktornost pravila dovodi do različitih visina troškova parničnog postupka, zbog čega je zakonodavac trebao normirati da se za uspjeh uzima u obzir polazno postavljeni tužbeni zahtjev. Nužno je istaknuti da bi se pravila za djelomičan uspjeh stranaka primijenila i da je u predmetnom slučaju u cijelosti bio usvojen tužbeni zahtjev u iznosu od 10.000,00 kuna. To se može zaključiti iz samog normiranja da se omjer uspjeha u parnici ocjenjuje prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu.

10. ZAKLJUČAK

Positivna pravila parničnog postupka ukazuju na kontradiktornosti između pravila za dosuđivanje troškova parničnog postupka u slučaju povlačenja tužbe i pravila u slučaju djelomičnog uspjeha stranaka. Ova kontradiktornost može dovesti do dijametralno suprotnih rezultata. Naime, na temelju hipotetičkog primjera dokazano je da se razlika uočava ne samo u visini koju će jedna stranka drugoj naknaditi, već i u tome koja će stranka naknaditi troškove parničnog postupka. Kontradiktornost ne bi bila da je normirano da se omjer uspjeha stranaka u parnici ocjenjuje prema prvotno postavljenom tužbenom zahtjevu, umjesto pravila da se omjer uspjeha stranaka u parnici ocjenjuje prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu.

Razlika u konačnom snošenju troškova parničnog postupka zahtijeva krajnje obazrivu analizu koja se kontradiktorna pravila parničnog troškova moraju primijeniti. Na temelju pravila za tumačenje prava *lex specialis derogat legi generali* i *lex posterior derogat legi priori*, dolazi se do zaključka da je kod djelomičnoga povlačenja tužbe nužno primijeniti pravila za dosuđivanje troškova parničnog postupka u slučaju djelomičnog uspjeha.

Posljedica su djelomičnog povlačenja tužbe i različita mišljenja o tome kako izračunati troškove odvjetnika. Nužno je prihvatiti mišljenje da se obračun visine naknade troškova postupka za rad odvjetnika vrši u skladu s važećom vrijednosti

predmeta spora tužbenoga zahtjeva, prema pojedinim etapama postupka.

Može se zaključiti da je pravilo kod odlučivanja o troškovima parničnog postupka u slučaju djelomičnog uspjeha nužno izmijeniti tako da se omjer uspjeha stranaka u parnici ocjenjuje prema prvotno postavljenom tužbenom zahtjevu, što je prijedlog *de lege ferenda*.

LITERATURA

Knjige i članci

1. Bulka, Zinka. „Troškovi parničnog postupka i matematika - (ne)pravda za tužitelja”. *Hrvatska pravna revija* 12, br. 7-8 (2012): 61-68.
2. Cooter, Robert i Thomas Ulen. *Law and Economics., 6th edition ed.* California: *Berkeley Law Books*, 2016.
3. Čizmić, Jozo. *Komentar Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.* 2. izd. Sarajevo: Privredna štampa, 2016.
4. Čuveljak, Jelena. „Troškovi parničnog postupka”. *Pravo i porezi* 28, br. 9 (2019): 42-46.
5. Dika, Mihajlo. „Marginalije uz prijedlog novog uređenja revizije u parničnom postupku (2018.)”. *Odvjetnik* 91, br. 5-6 (2018): 14-41.
6. Jelušić, Damir. „Neka kritička pravna promišljanja vezena uz predmet Klauz protiv Hrvatske”. *Hrvatska pravna revija* 16, br. 4 (2016): 67-75.
7. Kamhi, Samuel. *Građanski sudski postupak., Knjiga I: (Uvod, ustrojstvo sudova, građanski parnični postupak.)*, Sarajevo: Univerzitetско izdavačko preduzeće „Veselin Masleša“, 1951.
8. Mastilović, Blagoje. „Troškovi parničnog postupka kod promjene vrijednosti predmeta spora”. *Hrvatska pravna revija* 5, br. 9 (2005): 91-98.
9. Milotić, Ivan. „Novela ZPP-a iz 2019. (revizija po dopuštenju – ogleđni postupak – troškovi – učinkovitost – medijacija / mirenje)”. *Pravo i porezi* 28, br. 7-8 (2019.): 49-57.
10. Pezo, Vladimir ur. *Pravni leksikon.* (Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2007.).
11. *Snašanje troškova parničnog postupka u slučaju parcijalnog stranačkog uspjeha u sporu – neujednačenost sudske prakse i pogrešna primjena materijalnog prava.* Pristup 10. lipnja 2016. <http://www.pravnadatoteka.hr/pdf/Snasanje%20troskova%20parnicnog%20postupka%20u%20slucaju%20parcijalnog%20stranackog%20uspjeha%20u%20sporu.pdf>.
12. Stanković Gordana. *Građansko procesno pravo.* Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1989.
13. Turkalj, Josip i Davor Pustijanac. „Naknada parničnog troška pri povlačenju tužbe : primjena propisa u praksi”. *Informator* 64, br. 6415 (2016): 8-10.
14. Vučković, Vladimir. „Promjena visine tužbenog zahtjeva i naknada troškova parničnog postupka”. *Informator* 67, br. 6588 (2019): 1-4.
15. Vučković, Vladimir. „Troškovi parničnog postupka kod djelomičnog uspjeha stranaka u sporu prema Nacrtu prijedloga Zakona o parničnom postupku”. *Hrvatska pravna revija* 17, br. 4 (2017): 85-87.
16. Vučković, Vladimir. „Troškovi parničnog postupka kod smanjenja tužbenog zahtjeva - kritika stava Vrhovnog suda Republike Hrvatske”. *Hrvatska pravna revija* 16, br. 12 (2016): 76-78.

Pravni propisi

1. Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, Narodne novine, br. 142/12., 103/14., 118/14. i 107/15.

2. Zakon o parničnom postupku Republike Srbije, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 72/11., 49/13., 74/13. i 55/14.
3. Zakon o parničnom postupku, Narodne novine, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 – Odluka Ustavnog suda RH i 70/19.

Sudska praksa

1. Bilten sudske prakse Vrhovnog suda BiH, broj br. 4/1988.
2. Odluka Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu, *Cindrić i Bešlić protiv RH*, broj 72152/13 od 6. rujna 2016.
3. Odluka Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu, *Klauz protiv RH*, broj 28963/10 od 18. srpnja 2013.
4. Odluka Kantonalnog suda u Tuzli, broj 03 0 Mal 003658 09 Gž od 19. listopada 2010.
5. Odluka Okružnog suda u Bijeljini, broj 83 0 Mal 029553 17 Gž od 16. veljače 2018.
6. Odluka Okružnog suda u Bijeljini, broj 83 0 P 021948 17 Gž od 2. veljače . 2018.
7. Odluka Ustavnog suda BiH, broj AP 2422/07 od 11. studenog 2009.
8. Odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske, broj Gzz-37/02-2 od 12. užujka 2002.
9. Odluka Vrhovnog suda RH, broj Rev 1691/13-2 od 27. rujna 2016.
10. Odluka Vrhovnog suda RH, broj Rev 2382/11-2od 18. kolovoza 2015.
11. Odluka Vrhovnog suda RH, broj Revr 533/10-2 od 27. svibnja 2010.
12. Odluka Vrhovnog suda RH, broj Rev-x 910/11-2 od 29. listopada 2013.
13. Zbirka sudske prakse Županijskog suda u Varaždinu broj 1 (građansko pravo): prir. Sanja Bađun i Gordana Hrastić. Pristup 10. lipnja 2020. <https://sudovi.hr/sites/default/files/users/user302/Sudska%20praksa%20Zupanijskog%20suda%20u%20Varazdinu%202019..pdf>.
14. Zbirka sudske prakse Županijskog suda u Varaždinu broj 4 (građansko pravo): prir. Vesna Bednjak, Zlatko Lodeta i Gordana Hrastić. Pristup 10. lipnja 2020. <https://sudovi.hr/sites/default/files/users/user302/Zbirka-GP-4.pdf>.

Adis Poljić*

Summary

CONTRADICTION OF RULES OF CIVIL PROCEDURE FOR AWARDING COSTS IN CASE OF PARTIAL WITHDRAWAL OF THE LAWSUIT

The subject of the paper is the contradiction of the rules of civil procedure for awarding costs in case of partial withdrawal of the lawsuit. The existence of contradictions is established on the basis of the analysis of the rules for deciding on the costs of civil proceedings in the case of partial withdrawal of the lawsuit and the rules for awarding costs in the case of partial success in litigation. A hypothetically set example shows what differences are made by applying these rules. Based on the rules for the interpretation of the *law lex specialis derogat legi generali* and *lex posterior derogat legi priori*, it is concluded that in case of partial withdrawal of the lawsuit, the rules for awarding litigation costs in case of partial success should be applied.

Keywords: *litigation; costs; lawsuit; partial withdrawal; success.*

---

* Adis Poljić, Ph.D., Judge, Basic Court in Zvornik, Bosnia and Herzegovina; dispoljic@yahoo.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6882-7800>.

